

Kateketnytt

Forum för katekes i katolska kyrkan
Nummer 2 2023

En inkluderande katekes för alla

Inkluderande katekes

BIBELORD

”Från denna stund ska alla släkten prisa mig salig.”

Luk 1:48

”Hans mor sa: Gör det han säger åt er!”

Joh 2:5

”Må det ske med mig som du har sagt.”

Luk 1:38

SÅNGER

Ave Maria

(Cecilia nr 124)

Vi sjunger med Maria

(Cecilia nr 125)

Frågan om hur vi öppnar kyrkan för verkligen alla, även för dem med olika funktionsnedsättningar är ständigt aktuell. På sidan 4–5 kan du läsa mer om vad *Direktorium för katekes* säger om detta. När vi på KPNs kansli kollade vilka val av workshops som deltagare på under höstens kongress har gjort, så var det många som valt just detta tema.

Lika villkor för alla - det fungerar inte. Jag tänker på den där klassbil- den av djur som går i skolan. Tre elever, en apa, en elefant och en räv har fått uppgiften att klättra upp i ett träd och plocka så många bananer de kan under en minut. En mycket orättvis uppgift eftersom de är så olika.

I en barnbibel som jag läser i för min fyraåring står att Gud skapade oss olika – att det var en del av hans plan. Ja, vi är olika. Män och

kvinnor, långa och korta, tjocka och smala, sjuka och friska. Några tänker snabbt och andra behöver tid på sig. Några talar tyska, andra kinesiska. Hur ska Gud kunna göra en enda stor familj av oss alla?

Ett sätt är att försöka hyvla bort alla olikheter – det har många försökt genom åren. Finns det andra sätt? Ja, vi hoppas det. Katekes- gruppen är en miniatyr av samhället, där finns vi alla representerade. Gruppen är en miniförsamling. Här syns vårt glada budskap på riktigt, Gud vill dela med sig av sin nåd till oss alla – trots våra begränsningar. Vi får säga som den helige påven Johannes Paulus II: ”Var inte rädda, öppna dörrarna på vid gavel för Jesus Kristus!”

Jim Lagerlöf

För alla som vill sprida tron: *Direktorium för katekes*

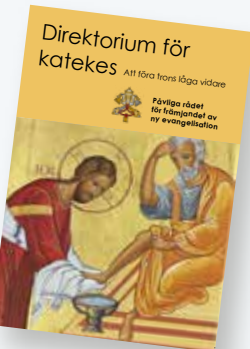
”Katekesen är en nödvändig del av den stora för- nyelseprocess som kyrkan är kallad till, för att kunna vara trogen Jesu Kristi bud att alltid och överallt förkunna hans evangelium.” Med de orden inleds *Direktorium för katekes* som utgavs i Rom år 2020 och som nu ges i svensk översättning.

Direktorium för katekes vill ge svar på frågan hur kyrkan, hela Guds folk, ska gå till väga i det som är kyrkans huvuduppdrag – att sprida tron. Varje döpt är indragen i kyrkans evangelisationsarbete. I ljuset av vårt tids globalisering, digitalisering och en utbredd sekularisering behöver vi gå nya vägar för att nå ut. I detta dokument ges en mångfacetterad bild av vad den livslånga katekesen kan vara, och vilka uppgifter som katekesen vilar på. Katekes är något mycket större än att nöja sig med att informera de som söker sig till kyrkan om trons innehåll. Här beskrivs katekesen mer som ett sätt att leva tillsammans, att göra en pilgrimsresa med Jesus Kristus vid vår sida. Kateketen är kallad till att vara en andlig

medvandrare, ärligt lyssnande, brinnande av iver att dela det glada budskapet. Katekes ska alltid ske i form av dialog.

Direktorium för katekes är avgörande läsning för präster, diakoner och kateketer – och för var och en som vill förstå kyrkans utgångspunkter kring evangelisation och bildningsarbete i vår tid. Utmaningen till oss alla är ju att katekes ska börja med de vuxna, och ytterst sett med oss själva.

Direktorium för katekes gavs ut av det Påvliga rådet för främjan- det av ny evangelisation. Idag har rådets verksamhet tagits över av Dikasteriet för evangelisation. Direktorium kommer lanseras i samband med den kateketiska kongressen. Sedan går den att beställas gratis på KPN (mot portoavgift).

Ulrika Erlandsson

Adress:

Johannes Paulus II:s Pastoralcentrum
Brunnsgård 4, 4 tr, Box 2150
S-103 14 Stockholm – www.kpn.se
kpn@katolskakyrkan.se – 08-505 57 660

Kateketnytt utges tre gånger om året av Katolska Pedagogiska Nämnden.
Redaktion: Ulrika Erlandsson (ansvarig) och Jim Lagerlöf. Layout: Anna Klint.
Tryck: Norra Skåne Offset. På omslaget syns biskop Anders med en Tro och Ljus – grupp som samlades i S:t Lars katolska församling i Uppsala. Foto: Jim Lagerlöf.
ISSN 0282-0234

Ju fler lampor som lyser ... Möt kongressens huvudtalare!

Förberedelserna inför den kateketiska kongressen som går av stapeln den 22–24 september på Lidingö utanför Stockholm är i full gång. 150 kateketer från hela landet kommer att delta under hela helgen och under lördagen kommer ytterligare 50 daggäster att vara på plats.

Det är bara vart tionde år som stiftet organiserar en kongress, därför är det en stor händelse och verkligen en innerlig glädje! I det förra numret började vi presentera kongressens huvudtalare vilket vi fortsätter med här. Huvudtalarnas föredrag kommer att kunna följas live, så passa på att uppleva denna del av kongressen även om du inte är på plats! Programmet finns på KPNs hemsida.

Merna Audesho är kateket i Vår Frus kyrka i Täby. Under kongressen kommer hon att tala utifrån katekesens uppgift *Bygg gemenskap*. Foto: privat.

Vad betyder Jesu ord "Ni är världens ljus" för dig?
För mig betyder det att vi ska vara sanna Jesu efterföljare som sprider tro, hopp och kärlek som vi fått av Gud till andra och på så sätt gör världen till en bättre plats.

Vad ser du mest fram emot med kongressen?
Jag ser fram emot gemenskapen, att umgås med andra deltagare. Att få fördjupa och förbättra min tro och min roll som kateket. Få inspiration och kunskap som jag förhopp- ningsvis kan dela med mig till andra.

P Pascal René Lung OP är stiftets generalvikarie och kommer tala utifrån katekesens uppgift *Fira liturgin*. Foto: Kristoffer Lignell.

Vad betyder Jesu ord "Ni är världens ljus" för dig?
Vilket ansvar vår Herre Jesus Kristus lägger i våra tomma händer! Att vittna om det glada budskapet genom våra liv, inte bara på grund av våra goda gärningar men framförallt genom att förkunna evangeliets hemligheter i vår vardag. Jag tror att det är kateketens främsta uppgift. Att inte vara rädd för att öppna munnen, den helige Ande kommer oss alltid till hjälp. Och ljuset kommer då att spridas!

Vad ser du mest fram emot med kongressen?
Först och främst att kunna träffa, tacka och uppmuntra våra engagerade kateketer som tar sig an kyrkans viktigaste uppdrag: undervisa och evangelisera alla människor, inte minst barn och ungdomar. Sedan att tillsammans ta emot nya *Direktorium för katekes*. Och slutligen uppleva en salig gemenskapshelg där vi kan berika varandra med alla våra nådegåvor och livserfarenheter.

Syster M. Ludwika Szymyra CSSE är kateket i Heliga Trefaldighets församling i Jakobsberg. Tillsammans med Merna kommer hon tala om katekesens uppgift *Bygg gemenskap*. Foto: privat.

Vad betyder Jesu ord "Ni är världens ljus" för dig?
Min närvaro, alltid i ordensdräkt, är ett tecken för många personer: i mitt sjukvårdsarbete, i tunnelbanan, var som helst där jag är på väg och naturligtvis i katekesen. Den ger ett vitt- nesbörd om att jag tillhör Gud. Det är ordens- dräkten som gör att människor ställer frågor till mig om Gud, om påven, om abort osv.

Jag litar på att detta tecken på att jag tillhör Gud, är ett "ljus", ett ljus som lyser upp andras tankar om Gud. Det uttrycks fint i den polska sången: "Vi är Ditt ljus på jorden, så att männi- skor kan se goda gärningar i oss och förhårliga Fadern som är i himlen" (jfr Matt 5:16).

Vad ser du mest fram emot med kongressen?
Precis som alla andra som anmält sig till den kateketiska kongressen är också jag mycket förväntansfull, jag skulle kunna säga: ju flera lampor som lyser desto ljusare blir det i rummet.

Jag hoppas att kongressen fördjupar vår tro och ger oss praktiska tips i katekesen. Att vi skapar en stor gemenskap med varandra, att vi lyser upp varandra med det goda och sedan sprider vårt ljus i hela världen. Inte minst när det blir mörkare tider, då behövs gemenskap och ljus, Guds ljus, alldeles särskilt i våra hjärtan!

Ulrika Erlandsson

Stöd KPN!

Det här numret av KateketNytt går som vanligt till alla kateketer som vi har adressen till. Ge oss gärna information om nya kateketer! Ni som vill stödja tidningen kan göra det genom att betala in en frivillig summa till vårt bankgiro 119-2053 och/eller att bidra med förslag till innehållet. Tack till alla er som redan gjort det!

Mitt ibland oss

Jag började arbeta på Katolska pedagogiska nämnden hösten 2021, strax efter festen för Marie upptagning. Redan första veckan fick jag höra om min företrädare Rauha Navarro Martinens projekt att tillsammans med andra ta fram tips och idéer till stöd för de kateketer som i sina grupper har barn med särskilda behov.

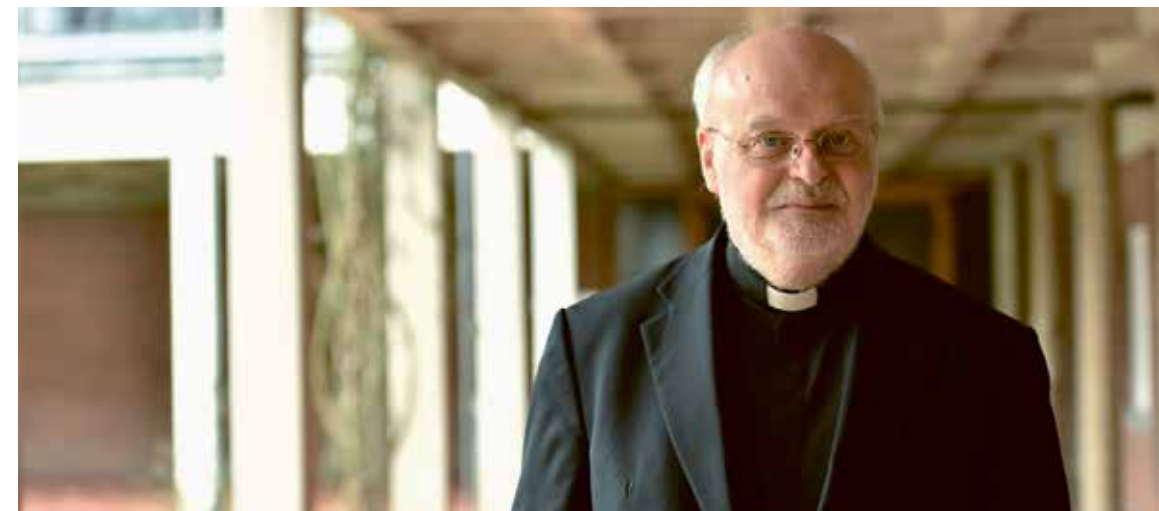
Ja, jag tycker det är ett bra begrepp "barn med särskilda behov" snarare än att använda olika ord som pekar på vår trasighet och svaghet. Vi är ju inte våra fel och brister, men ibland behöver vi extra hjälp – och det gäller ju egentligen oss alla på olika områden. Det är inte för inte som Paulus uppmanar oss att "bära varandras bördor" – alla har vi ju något som skaver, på något sätt är var och en hjälpsökare ibland. Vi behöver varandra.

Jag har en grav synnedsättning

Jag är född med gråstarr. Det går ofta att operera bort med lätthet, men för mig upptäcktes det för sent. Jag har därför en grav synnedsättning som gör att jag inte kan läsa utan mycket starka glasögon, inte ta körkort, inte känna igen människor på långt håll och inte bli kirurg eller stridspilot. När jag var barn fick jag därför mycket, mycket hjälp av mina föräldrar och syskon. Jag tyckte nästan det blev för mycket, lärare i skolan sa att jag som såg dåligt kunde slippa läxor och att jag inte behövde kunna engelska. Hjälpa eller stjälpa? Jag hade en lugn och fridfull barndom, men trodde ibland att jag inte skulle leva ett vanligt liv, med jobb och familj – idag gör jag det. För jag mötte också människor som inte brydde sig om min synnedsättning, utan om min personlighet. Jag fick lärare som uppmuntrade mig, vänner som ville umgås oavsett. De flesta av oss är mycket mer än våra begränsningar.

På mitt bord låg nu alltså uppgiften att stötta kateketer kring hur de kan undervisa barn med särskilda behov. Först gjorde jag en

Biskop Anders Arborelius vill att även de med särskilda behov ska få chans att ta emot första kommunionen.
Foto: © Wikimedia

inventering. Vad finns redan? I vårt eget lager fanns Lars Branders vackra bok med ord och bild om den heliga mässan, *Mässbok för barn* ... och andra och boken *Jag möter Jesus* av Jean Vanier som är en mycket enkel katekes för den som behöver budskapet med enkla ord. Ute i församlingarna såg det olika ut. Många kateketer hade ju uttryckt behov av inspiration och stöd, andra hade såklart format sina egna verktyg. Dessutom finns ju på många håll särskilda grupper för unga och äldre med funktionsnedsättning, inte minst *Tro och Ljus*, en världsvid rörelse av och för personer med särskilda behov.

Kyrkan välkomnar alla

Så läste jag i *Direktorium för katekes* som har ett helt avsnitt om katekes för personer med särskilda behov. En tydlig och klar text, tack och lov. Kärnan är att kyrkan verkligen bjuder in alla människor – oavsett fysisk eller psykisk kapacitet – till sakramenten. Din intellektuella funktionalitet ska inte vara ett hinder för att komma Jesus nära i försoningens sakrament eller i den heliga kommunionen. Biskop Anders Arborelius betonade också detta för sin del när jag talade med honom. Vi kateketer

har ansvaret att räcka evangeliet vidare till alla människor, utan undantag. Det är inte bara en plikt, utan ett privilegium och en kallelse.

Jag bjöd in en referensgrupp av kateketer, teologer, specialpedagoger och personer med egen erfarenhet av barn med särskilda behov och sedan började jag snickra på en lärarhandledning. Tanken var inte alls att skriva ned exakt hur vi kateketer kan gå till väga utan snarare inspirera till egen reflektion och att lyfta blicken från stencilerna och böcker och till barnens ansikten. Var och en måste ju mötas utifrån sina egna utgångspunkter och behov. Det finns ingen färdig mall som fungerar för alla.

Nu finns den här – en lärarhandledning med tips och tricks utifrån olika delar av det kristna livet inför den första kommunionen. Ett ödmjukt bidrag till en komplex situation där det till sist är människors möten med varandra – och med en levande Gud som är kärlek – som avgör. Börja med att be. Gå sedan för att möta de du ber för.

Jim Lagerlöf

Se filmen Mitt ibland oss, om hur kyrkan välkomnar personer med funktionsnedsättning:

Biskop Anders Arborelius möter en Tro och Ljus-grupp i S:t Lars katolska församling i Uppsala. Foto: Jim Lagerlöf

Påve Franciskus tar sig tid att möta de som har särskilda behov. Foto: Vatican Media

Mitt ibland oss kan beställas på www.kpn.se, pris: 100 kr

Nya helgonaffischer och vykort

Heliga Bernadette

Helige Erik

Heliga Faustina

Helige Don Bosco

Helige Johannes
av Damaskus

Helige Nikolaus

Heliga Cecilia

Helige Johannes Paulus II

Heliga Birgitta och
Elisabeth

Heliga Thérèse av Lisieux

Tio nya helgonaffischer

Nu kommer fler älskade helgon till serien av affischer att använda i undervisningen. Konstnären Hanna Ingvarsson har skapat vackra bilder med några populära helgon och deras attribut. A3-format, plastade. 200 kr (för alla tio affischer).

Helgonbilder som vykort

Alla tio helgonbilderna kommer också som vackra vykort, A5-format. 50 kr/10 st

Caritas adventsinsamling: Låt barnen rita ett hjärta!

Årets adventsinsamling går till kvinnor och flyktingbarn i Afrikas horn. Att låta katekesen innehålla även konkreta goda gärningar finns tydligt beskrivet i *Direktorium för katekes*. Det finns förstås tusen sätt att göra det på, men just adventsinsamlingen är ett fint tillfälle att låta katekesen utmytna i konkreta barmhärtighetsgärningar.

I årets adventsinsamling är det de unga själva som bidrar till utformandet av det kort som sedan kommer spridas. Låt din barn- eller ungdomsgrupp vara med! Så här går det till:

- ☞ Låt barnen eller ungdomarna i din grupp rita ett hjärta som ni skickar in (digitalt) till kpn@katolskakyrkan.se, **senast den 1 oktober**.

- ☞ Med hjälp av de hjärtan som skickats in utformar KPN ett fint vykort med texten: Tack för din gåva! På kortet kommer också finnas en QR-kod så man kan betala.
- ☞ Kortet skickas ut till alla församlingar och nationella grupper i början av november.
- ☞ Barnen och ungdomarna sprider kortet på det sätt som passar bäst: på kyrkkaffet, i familjen, bland grannar, på torget ...
- ☞ De som tar emot kortet skänker en frivillig gåva, allt från 10–1000 kronor ... eller kanske ännu mer?
- ☞ En gemensam insamlingshelg sker den 2–3 december.
- ☞ Samtliga inskickade hjärtan fotograferas och publiceras på www.kpn.se och www.caritas.se

Projektet att involvera barn och ungdomar i adventsinsamlingen sker i ett samarbete med Caritas Sverige, Sveriges Unga Katoliker och Katolska pedagogiska nämnden.

Det är kul att rita hjärtan för en god sak! Barnen som tillhör Vår Frus katolska kyrka i Täby har redan börjat förbereda sig på årets adventsinsamling!
Foto: Kasia Banda

Information

Kateketkurser

Frid och allt gott i katekesen

16 september, kl 9–15,
S:t Franciskus församling i Jönköping
KURSLEDARE: Jim Lagerlöf

Maria är kateketernas hjälp

21 oktober, kl 9–15,
Johannes Paulus II:s
Pastoralcentrum i Stockholm
KURSLEDARE: Jim Lagerlöf

När abort och dödshjälp blir personligt

11 november, kl 9.30–12.30 i Trollhättan
KURSLEDARE: Benedicta Lindberg och
Ulrika Erlandsson

Inzoomat – katolsk folkbildning online

Var med på Zoom! 30 minuters föredrag som följs av 30 minuters samtal. **Onsdagar kl 19–20**. Anmäl dig för att få länken.

Om den engelska 1300-tals mystikern Julian av Norwich

Syster Maria Heinlaid OSB berättar om eremiten Julian av Norwich som fick motta 16 uppenbarelser från Gud.
13 september

Bokens folk

Professor i kyrkohistoria Joel Halldorf berättar om böckernas och läsningens historia, från den tidiga kyrkans kodexar via klostrens skriptorier, boktryckarkonsten och fram till vår tids digitalisering. Hur förändras vi av det vi läser – och av hur vi läser?
11 oktober

PAUS: Katolsk tro för alla

På grund av kongressen gör Katolsk tro för alla paus under hösten. Men nya spännande föredragshållare och teman väntar till våren 2024!

Nordisk kateketkonferens

Varje vår sammanstrålar den Nordiska kateketkonferensen. Denna gång samlades man hos Birgittasystrarna i Maribo, Danmark. Detta utbyte är av stort värde! Särskild gäst i år var Anna Bieniaszewski Sandberg som berättade om Missio. På bilden syns Anna Sandberg (Sverige), Rosa Knudsen (Danmark), Ulrika Erlandsson (Sverige), Syster M. Pentecoste (Island), Camilla Cselenyi och Terese Ranek (Norge), Osmo Vartiainen (Finland), biskopsvikarie Oddvar Moi (Norge), biskop Czeslaw Kozon och Mareclino Gauguin (Danmark).

Vänner emellan

Vår evangelisationssatsning fortsätter!
Den **8 oktober** besöker Ulf Ekman Heliga Trefaldighets kyrka i Jakobsberg.
För mer info se KPNs hemsida.

KPNs poddar

Upptäck KPNs poddar! Nu har över 10 000 personer lyssnat på podden *Gå med Gud*, en daglig meditation inspirerat av Ignatius av Loyola. I *Katolska pedagogiska podden* lyssnar du till samtal med intressanta gäster om evangelisation och katekes i vid bemärkelse. Gäster så långt: biskop Anders Arborelius, Benedicta Lindberg (Respekt), ikonmålare Kristoffer Lignell, religionspedagog Caroline Klintborg och biskop Sören Dalevi. Du finner poddarna här:

Krisma

Krisma arbetshäfte är KPNs konfirmandmaterial för ungdomar i klass 8–9. Nu utkommer en ny utgåva med många nya arbetsblad. Alldeles särskilt fokus finns på området kärlek och sexualitet. Värdefulla bidrag har lämnats av syster Ingrid Robinson OSB och Lisa Wetterberg. För att följa nya *Direktorium för katekes* finns också nytt material om Skönhetens väg och om barmhärtighet.

På slutet en ny vackert illustrerad helgonkatalog som underlättar valet av helgonnamn inför konfirmationen!

Kyrkan, vårt hem

Även bok 3, *Kyrkan, vårt hem*, har fått nya bilder och förnyat innehåll, inte minst tack vare värdefulla bidrag från syster Agnes Krönvall OSB.

Kornelia Czezko

Ett vittne för tron på Guds kärlek

Snart ska hon konfirmeras, Kornelia Czezko, i en grupp för personer med särskilda behov. Men hon har redan blivit ett stort vittne om tron för människor runt henne.

Kornelia föddes för tidigt, redan i vecka 25. Mamma Teresa och pappa Robert var mycket oroliga och från sjukhuset fick de inget lugnande besked. Hon kunde varken äta eller andas själv och de olika läkemedel man testade hjälpte inte. Mamma Teresa var förkrossad, hon berättar.

– Jag trodde Gud skulle ge mig lycka här och nu om jag bara bad honom. Jag förstod inte varför vi skulle behöva lida. Vad ska man annars ha tron till om den inte hjälper mot lidande?

Under tiden som Kornelia låg på sjukhuset kom en man med profetisk gåva till den bönegemenskap där föräldrarna var aktiva. Han hette Georgio och kom från Italien. När han märkte hur sorgsna de var frågade han: Var är din tro, Teresa?

– Min tro? Min lilla flicka ligger på sjukhus och kommer nog inte klara sig.

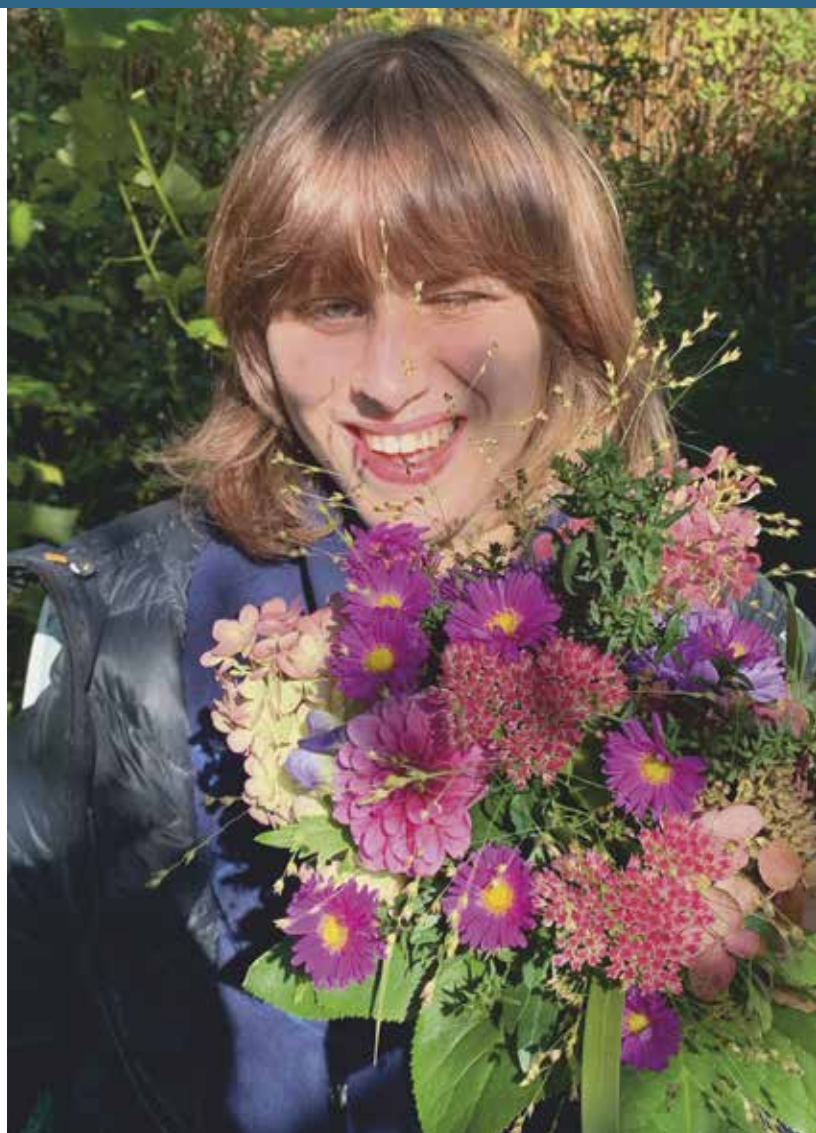
Georgio uppmanade dem att gå till sjukhuset, lägga händerna på Kornelia och be för henne. Nästa dag gjorde de så. De bad med lyfta händer. Dagen därpå var Kornelia borta. Hon hade flyttats till ett annat rum, nu kunde hon andas själv och äta. Så stor glädje!

Med tiden visade det sig att Kornelia var olik andra barn, hon hade särskilda behov. Då hade Georgio sagt: Hon ska bli ett vittne för folken! Detta var svårt att smälta. Varför fick hon inte vara som andra barn?

Kornelia visar med sitt liv hur det är möjligt att vara kärleksfull och glad för alla livets under. Folk runt henne har sett hennes tro på Gud, hennes assistenter, grannar och vänner har upptäckt Gud genom henne. Teresa säger:

– Jag förstår min tro på annat sätt idag. Och det är utmaning för unga som hamnar i en sådan situation eller en annan svårighet – att alltid lita på Gud och stå vid Guds sida. Men vänd dig inte ifrån honom utan tro även om du inte ser en lösning på din svårighet just nu. (Han säger ju "era vägar är inte mina vägar"). Det gjorde jag och idag ser jag det hela som en välsignelse. Som ung tänkte jag att lycka i livet var karriär, pengar, att bli känd, ha viss makt. Under livets gång har jag sett att många som fått allt sådant inte alltid varit glada eller lyckliga. När vi tittar på Kornelia ser vi att hon alltid är glad och kärleksfull och har viljan att leva helt enkelt. En överlycklig tjej. Och detta är inget annat än den helige Andes gåvor. Genom Kornelias liv uppenbarar Gud för mig att oavsett i vilken situation man befinner sig är det värt att alltid lita på Jesus. Han vet precis vad vi behöver. Genom en situation som är svår och jobbig kan vi lära oss mer om Jesu stora kärlek.

Jim Lagerlöf

Kornelia sprider Guds kärlek med sin glädje. Foto: privat

Pappa Robert, syskonen Kornelia och Gabriel och mamma Teresa firar Herrens uppståndelse tillsammans. Foto: privat